

2E BESTUURSRAPPORTAGE 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Programma's.....	4
Programma 1: Lokale economie	4
Programma 2: Ruimtelijk beheer.....	8
Programma 3: Ruimtelijke ontwikkeling.....	15
Programma 4: Sociaal Domein	19
Programma 5: Bestuur en Veiligheid.....	27
6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb	31
3. Samenvatting	36

1. Inleiding

Voor u ligt de tweede bestuursrapportage 2017, conform artikel 6 van de financiële verordening 2017 (raadsbesluit 23 maart 2017). In deze rapportage beschrijven wij de begrotingspositie van het lopende jaar (2017) en de gevolgen daarvan voor de komende jaren. In hoofdstuk 2 leest u op programmaniveau en per onderwerp meer over de positieve of negatieve afwijkingen vanaf € 50.000 die van invloed zijn op de budgettaire ruimte en mutaties waar het budgetrecht van de raad van toepassing is. Tevens wordt er in dit hoofdstuk ingegaan op de stand van zaken van de doelstellingen/speerpunten uit de begroting 2017. In hoofdstuk 3 geven wij een financiële samenvatting.

In tegenstelling tot voorgaande jaren is dit de laatste tussentijdse rapportage van de budgetcyclus. De slotwijziging wordt beperkt tot het overhevelen van budgetten van 2017 naar 2018. Hierdoor is er een langere periode tussen de laatste bestuursrapportage en de jaarrekening, waardoor (in theorie) op afwijkingen groter is. Deze zullen worden toegelicht in de jaarrekening, en daar waar relevant zal er melding worden gedaan tijdens de commissievergaderingen.

De financiële gevolgen van deze rapportage zijn verwerkt in de 13e wijziging van de programmabegroting 2017. De structurele effecten worden verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2018.

2. Programma's

Programma 1: Lokale economie

De gemeente Sluis heeft diverse motoren van economie en werkgelegenheid. Zij staan voor de diversiteit in onze gemeente en dragen bij aan het unieke en onderscheidende karakter daarvan. Investerings in de economie werken (in)direct door in de leefbaarheid, voorzieningen en aantrekkelijkheid van het gebied. In dit programma is de verbinding direct zichtbaar. Zo staan zorg en toerisme met elkaar in verband en participatie en economie. Om deze en andere verbindingen te realiseren, wordt een goede samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven, instellingen, stads- en dorpsraden en inwoners steeds belangrijker.

De gemeente Sluis is een gemeente waar het naast goed wonen ook goed werken en verblijven is. De gemeente heeft een toekomstbestendige toeristische en agrarische sector die bijdraagt aan het versterken van de lokale economie en werkgelegenheid.

Speerpunten

>>> 1.1 Verhogen van de productiviteit in de toeristische sector

Wat willen we bereiken?

- Kwalitatieve en toekomstbestendige recreatiesector
- Hogere opbrengst uit een meer kwalitatieve toeristische sector
- Goede combinatie van toerisme en zorg
- Samenhang in promotie en minder versnippering van toeristisch-recreatieve informatie
- Evenwichtigere strandexploitatie

Stand van zaken:

Er lopen momenteel veel verschillende plannen voor het maken van een kwaliteitsslag in de verblijfsrecreatie. Voor enkele van deze plannen is reeds een intentieovereenkomst gesloten en sommige gaan richting een bestemmingsplan. Andere projecten zitten nog in een meer planvormende fase, maar het is naar onze mening een goed teken dat veel bedrijven de noodzaak zien om te innoveren. De recent ondertekende Kustvisie geeft ook voldoende richtlijnen mee om hier op een duurzame manier vorm aan te geven vanuit zowel toeristisch als landschappelijk perspectief.

Recron en Economische Impuls zijn bezig met hun pilot om innovatie verder te stimuleren. Dit door middel van hulp bij financiering en inzet van externe adviseurs bij het maken van een kwaliteitsslag.

In het kader van het project Toekomstige Zorg West Zeeuws-Vlaanderen onderzoeken we - in samenwerking met de huisartsen, het ziekenhuis, ambulancepersoneel, het kenniscentrum kusttoerisme en de patiëntenvereniging - op welke manier de spoedeisende hulp aan toeristen verbeterd kan worden, waardoor toeristen in de streek geholpen kunnen worden en de spoedeisende voorzieningen (ook voor onze eigen inwoners) behouden blijven en mogelijk zelfs verbeterd kunnen worden.

>>> 1.2 Behouden en versterken van een gezonde agrarische sector

Wat willen we bereiken?

- Dynamische agrarische sector met ruimte voor meer grootschalige landbouw
- Een uit bedrijfseconomisch oogpunt gezien gezonde agrarische sector
- Versterking van de keten product - detailhandel - restaurant

Stand van zaken:

In 2012 is bij de herziening van het bestemmingsplan de mogelijkheid vastgelegd voor grotere bouwblokken en meer bebouwing.

Pluimveesector: Het vigerende beleid biedt thans ruimte tot 5.000 m². Bestaande grotere bedrijven zouden echter - indien zij het Beter Leven Keurmerk gaan toepassen - noodgedwongen door de bovenmaat van 5.000 m² het aantal dieren moeten verkleinen. Dit gaat ten koste van het verdienmodel van deze bedrijven. Daarmee belemmert de maximale bovenmaat een verdere verduurzaming van deze bedrijven. De Provincie acht dit niet wenselijk. Voor bedrijven die noodgedwongen het aantal te houden dieren zouden moeten verkleinen, wordt het Omgevingsplan Zeeland aangepast. Het huidige planologisch toegestane aantal kippen is het uitgangspunt.

Verder wordt er in het kader van de nieuwe omgevingsvisie gekeken naar een mogelijke aanpassing van het beleid voor NED's, ruimte voor ruimte en andere regelingen ten behoeve van invulling van (voormalige) agrarische bedrijven. De eerste onderzoeken laten zien dat er geen sprake is van grootschalige leegstand of verpaupering in onze gemeente en dat de huidige regelingen in adequate oplossingen voorzien.

>>> 1.3 Versterken werkgelegenheid en stimuleren vestiging bedrijven

Wat willen we bereiken?

- Versterken van (regionale) werkgelegenheid en stimulering van kennis en innovatie
- Optimale benutting van bedrijventerreinen
- Optimaal vestigingsklimaat voor bedrijven
- Toegankelijk en stabiel (digitaal) netwerk

Stand van zaken:

- We werken nauw samen met Economische Impuls Zeeland en Invest in Zeeland. Ten aanzien van de bedrijventerreinen hebben ze 5 bedrijven met de gemeente in contact gebracht, allen met interesse in de Vlaschaard. Deze contacten lopen nog, waarvan er inmiddels 2 bedrijven concrete interesse getoond hebben in de aankoop van een stuk grond.
- De Zeeuws-Vlaamse gemeenten hebben een herzien Regionaal Bedrijventerreinenprogramma vastgesteld, wat heeft geresulteerd in een opdracht voor de regio om over te gaan tot sanering van een gedeelte van de bedrijventerreinenvoorraad vanwege de overschrijding van het aanbod. We hebben onderzocht hoe de gemeente dit aanbod beter kan afstemmen op de vraag. Dit heeft geresulteerd in het aanduiden van gedeelten van Deltahoek Breskens en Technopark Schoondijke die in aanmerking komen voor herbesteding. Daarnaast is er ook aandacht voor de grote vraag naar de Vlaschaard in Eede en een gewenste uitbreiding van dit terrein. De herbestedingen en een uitbreiding van de Vlaschaard worden in 2018 verder uitgewerkt. De herziening van de exploitatie-opzetten staat geagendeerd voor de raadsvergadering in december 2017.
- Provincie Zeeland heeft de tweede subsidieronde 'Fonds Impuls Bedrijventerreinen' opengesteld. Een aanvraag werd uitgewerkt voor de bedrijventerreinen Stampershoek Zuid, Deltahoek Breskens en Technopark Schoondijke en volledig gehonoreerd. De voorbereidingen voor de werkzaamheden worden dit najaar getroffen.
- Op 1 januari 2017 is een eerste low profile profilering van het operationeel Ondernemersloket ingezet. In de commissie van september bent en in november wordt u over de verdere ontwikkeling en uitbouw van het loket geïnformeerd.
- Het college bezoekt actief bedrijven tijdens de kernbezoeken om kennis te nemen van ontwikkelingen. Bedrijven in de kernen Oostburg, Sluis, Groede, Breskens, Hoofdplaat, Eede en Schoondijke zijn bezocht, IJzendijke en Sint Kruis staan nog op het programma.
- De Startersdag werd op 8 juni 2017 georganiseerd. De B2B-avond vond plaats op 12 oktober 2017. De gemeenten nemen weer gezamenlijk deel aan Contacta in november 2017. Aan het einde van het jaar wordt een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd voor alle besturen van de ondernemersverenigingen. We doen mee aan de landelijke Dag van de Ondernemer op vrijdag 25 november. Daarnaast bezoeken de portefeuillehouder en medewerkers van het Ondernemersloket ook ondernemersbijeenkomsten die in de regio worden georganiseerd.
- Het project Zomerondernemer, een vakantieproject voor jongeren om op professionele wijze kennis te maken met het ondernemerschap, is aan het einde van de zomervakantie afgerond. 8 Jongeren uit gemeente Sluis namen deel. Zij hebben het project als zeer positief ervaren.
- Provincie Zeeland heeft een subsidieregeling opengesteld voor gemeenten om een stimuleringsbijdrage aan inwoners en bedrijven in het buitengebied te kunnen aanbieden voor aansluiting op een goede internetvoorziening. Wij bieden deze regeling aan vanaf eind 2016 tot december 2017. Momenteel zijn er 100 aanvragen ingediend.

Financiële afwijkingen

<i>Omschrijving</i>	<i>Voordelig</i>	<i>Nadelig</i>
Rente	14.000	
Afschrijving	29.000	
Personeelslasten		28.000
Doorbetaling reclamebelasting		23.000
Totaal	43.000	51.000
Saldo		8.000

Toelichting

Rente en afschrijving

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Personeelslasten

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Doorbetaling reclamebelasting

Uit een extra inventarisatie, in samenwerking tussen Vereniging Business Collectief Oostburg, Sabewa Zeeland en de gemeente, van de panden die in aanmerking komen voor een aanslag reclamebelasting blijkt dat de opbrengst kan verhoogd worden met € 23.000 (zie onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb). Deze meeropbrengst komt ten gunste van Vereniging Business Collectief Oostburg.

Programma 2: Ruimtelijk beheer

Het buitengebied draagt nadrukkelijk bij aan de aantrekkelijkheid en beleving van onze gemeente en daarmee aan de economische kracht en leefbaarheid. Het grote goed van rust en ruimte en landschappelijke kwaliteit moet dan ook gekoesterd blijven, wat overigens niet wil zeggen dat de spreekwoordelijke deur op slot gaat. De pure beleving van zowel het buitengebied als de kernen blijft uitgangspunt. Inwoners krijgen hierin een grote eigen verantwoordelijkheid.

De gemeente Sluis heeft een goed beheerde en onderhouden openbare ruimte en een toegankelijke (recreatie)natuur, zodat zij een aantrekkelijke gemeente is voor inwoners en toeristen. De gemeente bereikt dit in nauwe samenwerking met burgers, belangenorganisaties en andere partijen zoals stads- en dorpsraden, die een belangrijke taak krijgen bij de instandhouding van de eigen leefomgeving.

Speerpunten

>>> 2.1 Kwalitatief mooi landschap met toegankelijke natuur

Wat willen we bereiken?

- Een juiste balans behouden tussen enerzijds ruimtelijke ontwikkelingen en anderzijds de openheid en beleefbaarheid van het landschap
- Een evenwichtige verdeling tussen de verschillende functies in het landschap waarbij landbouw, cultuurhistorie en recreatie elkaar versterken qua functie en qua landschappelijke uitstraling
- Goed onderhouden en toegankelijke (recreatie)natuur

Stand van zaken:

De kustvisie is onderschreven door partijen. U bent daarover in de commissie Ruimte/AB van september geïnformeerd. Begin oktober is een convenant getekend door alle partijen dat zij zich conformeren aan de Kustvisie en deze zullen vertalen in beleid en bestemmingsplannen.

De eerste uitwerking van de Kustvisie zal het Masterplan Nieuwvliet-Bad zijn, waarin alle aspecten zoals natuur, verblijfsrecreatie en verkeersstromen zullen terugkomen. In het raadsvoorstel bij de begroting 2018 is hiervoor een pm-post opgenomen. Zodra er duidelijkheid is over de financiële consequenties, zal hiertoe een voorstel aan u worden voorgelegd. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen om te komen tot een Masterplan en de planning is om hiermee van start te gaan in december/januari. Een exacte planning ontbreekt nog maar de insteek is om eind 2e kwartaal, begin 3e kwartaal een uitgewerkt Masterplan te kunnen presenteren. De insteek is om bij de uitvoering van het Masterplan een koppeling te leggen tussen de vereveningsbijdragen van de gewenste ontwikkelingen en de uit te voeren werkzaamheden op basis van dit plan. Uitgangspunt is

daarbij is dus dat de totale uitgaven gedekt worden uit de opgebrachte vereveningsbijdragen binnen Nieuwvliet-Bad.

In het kader van zowel de kustvisie als de ad-hoc stuurgroep buitengebied zijn partijen met elkaar in gesprek over onder andere het beheer en onderhoud van de recreatienatuur, evenals de toegankelijkheid en openbaarheid ervan.

>>> 2.2 Leefbaar houden van de kernen

Wat willen we bereiken?

- Behoud van de leefbaarheid en het eigen karakter van iedere kern
- Geven van verantwoordelijkheid aan inwoners om zelf hun leefomgeving in stand te houden
- Effectieve en verantwoorde gescheiden inzameling en verwerking van huishoudelijk afval
- Adequaat onderhoud van in gebruik zijnde gemeentelijke gebouwen en openbare ruimte

Stand van zaken:

Vorig jaar heeft de commissie Structuurversterking en werkgelegenheid Zeeland, beter bekend als de Commissie Balkenende, het actieprogramma Zeeland in stroomversnelling gepresenteerd. In het actieprogramma wordt in de paragraaf Aantrekkelijk Zeeland - Leefbaarheidsagenda voor Zeeland aandacht besteed aan de randvoorwaarden voor leefbaarheid. Geadviseerd wordt om de componenten werk, wonen, cultuur, welzijn, zorg, onderwijs en (digitale) bereikbaarheid in een samenhangend programma aan te pakken. De opgave waar provincie en gemeenten voor staan, is tweeledig: een bestedingsprogramma voor de korte termijn en een leefbaarheidsagenda voor de lange termijn. Voor de invulling van beide delen van de opgave heeft de provincie hulp aan gemeentebestuurders gevraagd. Zunderdorp Beleidsadvies & Management te Den Haag is door de provincie in de arm genomen om te ondersteunen bij het opstellen van de leefbaarheidsagenda. Zunderdorp heeft in de notitie Stuurmanskunst beschreven hoe invulling kan worden gegeven aan de Leefbaarheidsagenda Zeeland. Het maatschappelijk initiatief staat hierin voorop. Waar dat nodig is, wordt opgeschaald.

Het Navigatieteam is het bestuurlijk gezicht van Aantrekkelijk Zeeland. De voornaamste taak van dit team is om inzicht te bieden in de initiatieven die er in de provincie zijn. Er zijn contacten gelegd om, naast de provincie en gemeenten, in het Navigatieteam vertegenwoordigers van instanties als ZB| Planbureau en Bibliotheek van Zeeland en Rabobank op te nemen. Ook met het onderwijs, de zorg en de woningcorporaties wordt over participatie in het team gesproken. Op 1 november a.s. vindt de manifestatie Aantrekkelijk Zeeland, Samen werken aan leefbaarheid plaats. Tijdens deze bijeenkomst treedt het Navigatieteam naar buiten en worden Zeeuwse maatschappelijke initiatieven in de schijnwerpers gezet. Deelnemers kunnen ideeën uitwisselen en tijdens workshops verder uitdiepen.

Eerder – op 8 juni 2017 – heeft op lokaal niveau de manifestatie De Burger aan Zet plaatsgevonden over het onderwerp burgerparticipatie en burgerinitiatieven in relatie tot leefbaarheid. De Burger aan Zet was een initiatief van de gezamenlijke stads- en dorpsraden en de RMDO, met ondersteuning van Eddy de Seranno en de gemeente Sluis.

De bijeenkomst was met circa 100 deelnemers goed bezocht. Tijdens deze manifestatie zijn ideeën en suggesties opgehaald over hoe inwoners via burgerparticipatie en burgerinitiatieven zelf kunnen bijdragen aan de leefbaarheid en hun leefomgeving. Er wordt een vervolgbijeenkomst en een beleidsnotitie voorbereid.

Het nieuw gemeentelijk afvalstoffenbeleid is in voorbereiding. De behandeling daarvan is voorzien in de raadsvergadering van januari 2018.

In Aardenburg en IJzendijke lopen trajecten om te komen tot een effectievere inzet en gebruik van gemeentelijke gebouwen. In Schoondijke vindt planvorming plaats voor een multifunctioneel centrum.

Stand van zaken:

Verbonden partij: **Openbaar Lichaam afvalstoffenverwijdering Zeeland OLAZ**

De aanbestedingen van de verwerking van de afvalstromen: glas, plastic verpakkingsafval en drankenkartons en oud papier zijn afgerond. De aanbesteding van het transport naar de verwerkers, van de door de gemeenten ingezamelde afvalstromen en het op de milieustraten ingezamelde afval vindt in het laatste kwartaal van 2017 plaats.

Stand van zaken:

Verbonden partij: **Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland**

De bijdrage voor de RUD Zeeland voor 2017 is reeds bijgesteld via de 1e bestuursrapportage. Zoals bekend is de zienswijze van de gemeente Sluis tegen de besluitvorming over PxQ niet gehonoreerd. Wel heeft de RUD onder meer aan de gemeente Sluis het aanbod gedaan om ten aanzien van de niet-wettelijk verplichte taken een pilot te draaien. Inmiddels is duidelijk dat de pilot risicogestuurd handhaven uitsluitend zal worden gedraaid op de inrichtingen van de gemeente Kapelle. De gemeente Sluis is wel betrokken in de opzet van de pilot. Op basis van deze actualiteiten beraden wij ons over de vraag of wij al dan niet taken zullen terugnemen uit de RUD Zeeland.

>>> 2.3 Goede waterhuishouding

Wat willen we bereiken?

- Maximale regulering van de wateroverlast tijdens extreme regenbuien en het vasthouden van water tijdens droogte
- Voldoende waterberging en versterken van belevingswaarde
- Beperking hoeveelheid rioolwater dat op oppervlaktewater wordt overgestort

Stand van zaken:

Stand van zaken in uitvoering zijnde projecten 2017:

- Oostburg centrumplan: fase 2 (Langestraat/Markt) aanleg gescheiden rioolstelsel in combinatie met herinrichting, uitvoering door MJ Oomen, is medio juli 2017 afgerond. Start Ledelplein vanaf medio november 2017, dit project zit momenteel in de besteksfase.

- Schoondijkse fase 2: Dorpsplein/Lange Heerenstraat aanleg gescheiden rioolstelsel in combinatie met herinrichting, uitvoering Aannemingsbedrijf de Bokx t/m december 2017;
- Sluis Grote Maagdenstraat / Krepelstraat vervangen bestaand gemengd stelsel naar gescheiden riool, uitvoering door EVS t/m december 2017. Verloopt volgens planning.
- Groede: Brouwerijstraat aanleg gescheiden riool, in hetzelfde bestek het vervangen van riolering op de Markt en in de Ellenstraat (september 2017 t/m juni 2018); Start werkzaamheden Markt/Ellenstraat op maandag 25 september 2017. Afronding werkzaamheden voorzien in december dit jaar. Start werkzaamheden Brouwerijstraat/Woordweg eind januari 2018 als PZEM haar werkzaamheden voltooid heeft (afrondding eind juni 2018).
- Nieuwvliet: Zeekraalstraat vervangen deel riolering in combinatie met werkzaamheden Beach Resort Nieuwvliet-Bad, uitgevoerd door Aannemingsbedrijf Reimerswaal BV. Dit werk is inmiddels uitgevoerd, oplevering werkzaamheden volgt.
- Zuidzande: renoveren riolering achterzijde Oostburgsestraat - Sluissestraat juni 2017. Dit werk is inmiddels uitgevoerd.

In voorbereiding 2017, uitvoering vanaf 2018 :

- Aardenburg Burchtstraat/Landstraat/Ruiterkwartier vervangen bestaand riool.
- Doortrekken rioolpersleiding rioolgemaal Sint Kruis van Waterschap Scheldestromen. Project wordt gecombineerd met rioolrenovatie van aanliggende straten. Project zit momenteel volop in de bestekvoorbereiding. Verder zijn inmiddels de nodige onderzoeken in uitvoering en afstemming met Delta over vervangen kabels en leidingen. Start vervanging riolering gepland vanaf april 2018, werkzaamheden gereed najaar 2018.
- IJzendijkse Raveleijnstraat/Blindehoek e.o. Vervangen van bestaand riool naar gescheiden stelsel. Project wordt op zeer korte termijn opgestart.
- Cadzand-Bad vervangen en/of renoveren riolering door Noorddijk naar gemaal Waterschap. Bestek in conceptvorm gereed, wordt najaar 2017 aanbesteed (uitvoering eerste helft 2018).
- Breskens Burgemeester Gerritsenstraat / Blankenstraat vervangen riool na woningbouwactiviteiten Woongoed. Project wordt op korte termijn opgestart wat betreft bestekvoorbereiding inclusief de nodige onderzoeken. Uitvoering in 2018.
- Centrumplan Oostburg 3e fase: aanpak Ledelplein november 2017 t/m maart 2018.

>>> 2.4 Zo duurzaam mogelijke gemeente

Wat willen we bereiken?

- Realisatie van concepten voor duurzame ontwikkeling van de gemeente Sluis
- Verduurzamen van gemeentelijke gebouwen

Stand van zaken:

Voor de kernen Cadzand en Schoondijkse is de plaatsing van e-laadpalen in voorbereiding. Eind 2017 bespreken wij een voorstel voor de kern Sluis.

De pilot voor de verduurzaming van 10 gemeentelijke objecten is gestart. Er is opdracht verleend voor het uitvoeren van de energieprestatieadviezen (EPA) en EED's (monitoring van energiestromen). Een EPA is een maatwerkadvies dat inzicht geeft in bouwkundige en installatietechnische verbetermaatregelen om het energieverbruik terug te dringen.

Het gemeentehuis behoort niet tot de pilot, hiervoor volgt een afzonderlijk traject. Voor het gemeentehuis is eveneens offerte gevraagd voor een maatwerkadvies om:

- aan de wettelijke eis te voldoen om in 2023 minimaal energielabel C bereikt te hebben.
- in 2030 op energielabel A uit te komen.

Daarnaast wordt binnenkort met een energiecoöperatie een overeenkomst opgemaakt voor het beschikbaar stellen van twee daken van gemeentelijke gebouwen ten behoeve van het plaatsen van zonnepaneleninstallaties.

>>> 2.5 *Voldoende en efficiënte parkeervoorziening(en)*

Wat willen we bereiken?

- Een efficiënt parkeersysteem met voldoende parkeerplaatsen en de juiste parkeerder op de juiste plaats

Stand van zaken:

Breskens:

De ruimtelijke onderbouwing, welke onderdeel is van de planologische procedure om het parkeerterrein aan de Oesterputten een permanente status te geven, is afgerond (onherroepelijk). Momenteel is de aanvraag omgevingsvergunning in behandeling.

Groede:

Op de 4 locaties (Schuivlotstraat, Walenstraat, bij MFC en hoek Blekestraat/Walenstraat) is het parkeerareaal met 26 parkeervakken uitgebreid. De werkzaamheden zijn zomer 2017 afgerond.

Sluis:

De kaders om te komen tot een oplossing voor het parkeren van personeel en bewoners + visite in de woonwijken van de kern Sluis zijn opgesteld en zijn in het najaar van 2017 met diverse belanghebbende partijen (Stadsraad Sluis, BIMS etc.) besproken. Dit overleg is nog gaande. Dit is, mede gezien de diverse belangen, een intensief proces dat we zorgvuldig willen doorlopen. Dit heeft geleid tot verplaatsing van het agendapunt naar de raadsvergadering van februari 2018.

Financiële afwijkingen

Omschrijving	Voordelig	Nadelig
Rente	118.000	
Afschrijving	361.000	
Personeelslasten		3.000
Vastgoed	25.000	
Verkeer en vervoer		55.000
Monumenten		40.000
Verkoop gemeentelijke eigendommen	389.000	
Overige afwijkingen		4.000
Totaal	893.000	102.000
Saldo	791.000	

Toelichting

Rente en afschrijving

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Personeelslasten

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Vastgoed

De inwinning van de geometrie is nog niet volledig op stoom. Gaandeweg krijgen we in beeld wat er procesmatig op ons af komt. Van het beschikbare budget van € 87.500 in 2017 kan € 25.000 incidenteel afgeraamd worden.

Verkeer en vervoer

De doorbetaling van rijks gelden aan het waterschap van de zogenaamde WHW gelden (ten behoeve van het onderhoud van de wegen) is gekoppeld aan een indexerings-%. In de septembercircularis is dit percentage verhoogd, waardoor de doorbetaling € 30.000 hoger wordt.

Daarnaast bent u in de commissie van juni geïnformeerd over het Integraal Verkeerveiligheidsplan (IVVP) gemeente Sluis. De kosten voor het opstellen van een IVVP met een looptijd tot 2025 bedragen € 25.000 en worden gedekt uit de stelpost werkbudget sociaal economisch uitvoeringsplan (zie onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb). De verwachting is dat het IVVP wordt behandeld in de raad in het eerste kwartaal van 2018.

Monumenten

Op 2 plaatsen is een extra financiële bijdrage nodig voor restauratie van monumenten. Dit betreft extra werk aan het Sint Janskerkhof te Sluis en onderhoud aan de Mauritskerk te IJzendijke. De totale kosten van € 40.000 worden gedekt uit de reserve restauratie monumenten.

Verkoop gemeentelijke eigendommen

Er resteert in 2017 een stelpost voor verkoop gemeentelijke eigendommen van € 361.000 (zie onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb). Tot op heden bestaat er zekerheid over een opbrengst van € 389.000, waarmee de stelpost voor dit jaar volledig is gerealiseerd. Hierbij zijn onder andere verkocht Markt 5 te Aardenburg en 1e Zandstraat 1 te Breskens. Het project Grondzaken (raadsbesluit van 29 juni 2017) bevindt zich nog in de voorbereidingsfase en vormt derhalve geen onderdeel van deze cijfers.

Programma 3: Ruimtelijke ontwikkeling

Leefbaarheid en wonen zijn nauw met elkaar verbonden. Waar het programma Ruimtelijk Beheer zich vooral richt op de voorzieningskant (de dorpshuisachtige voorziening / ontmoetingsruimte per kern) en de betrokkenheid van de inwoners, ligt in dit programma de focus op het woningbeleid zelf en de mate waarin dit beleid bijdraagt aan de leefbaarheid van de kernen. De Woonvisie en onderdelen uit de Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse Zeeuws-Vlaanderen (MKBA) zijn daarbij leidend. Overleg en samenwerking met de andere Zeeuws-Vlaamse gemeenten is hierbij van belang.

De gemeente Sluis heeft een op de vraag en economische ontwikkeling afgestemde ruimtelijke invulling van het gebied en woningvoorraad. De uitvoering van het ruimtelijk beleid draagt bij aan een prettige en aantrekkelijke woon-, werk-, leef- en verblijfsomgeving.

Speerpunten

>>> 3.1 Evenwichtige woningvoorraad

Wat willen we bereiken?

- Optimale aansluiting van de woningvoorraad op de kwaliteitseisen van de verschillende doelgroepen en op de demografische prognoses, in alle kernen waarbij de focus ligt op inbreiding

Stand van zaken:

In het kader van het streven te komen tot een evenwichtige woningvoorraad worden de volgende stappen gezet:

- Continuerend (SVN) stimuleringsleningen woningverbetering: is een lopend proces.
- Herziening Regionale Woningmarktafspraken: de gewijzigde systematiek, waarbij sprake is van een korte en een lange termijnplanning, is door de drie Zeeuws-Vlaamse colleges geaccordeerd. De lijsten met de woningbouwplannen zijn in het derde kwartaal 2017 ingevuld en met de provincie ambtelijk afgestemd. Afgesproken is om eind 2017 de Regionale Woningmarktafspraken door de drie gemeenten gezamenlijk aan Gedeputeerde Staten aan te bieden.
- Realisering Wensportefeuille Woongoed ZVL (groot onderhoud en renovatie [inclusief verduurzamen]; sloop en doelgroepgerichte nieuwbouw (bijv. Burghtkwartier): jaarlijks worden de Prestatieafspraken tussen de gemeente en Woongoed ZVL herzien. Daardoor kan met de nodige flexibiliteit op actuele ontwikkelingen worden ingespeeld. Vanuit Woongoed ZVL is de Wensportefeuille (Strategisch Voorraad Beleidsplan) daarbij richtinggevend. Voor de gemeente is dit het vastgestelde beleidsdocument Krachtig Verbonden. De jaarlijkse actualisatie, gebaseerd op de Woningwet, moet vóór 1 december 2017 worden bekrachtigd (ondertekend).

>>> 3.2 *Uitwerking van het visiedocument Krachtig Verbonden*

Wat willen we bereiken?

- Actueel ruimtelijk kader in de vorm van een herziene gemeentelijke structuurvisie
- Actuele bestemmingsplannen die aansluiten op de praktijk

Stand van zaken:

- De uitwerking van Krachtig Verbonden vindt plaats op basis van de afzonderlijke thema's. In sommige gevallen resulteert dit in losse raadsvoorstellen en in andere gevallen is het een uitwerking op collegeniveau.
- Het archeologiebeleid is in oktober vastgesteld. Deze vormt de basis voor het bestemmingsplan Archeologie wat in voorjaar 2018 in procedure gebracht zal worden.
- Bestemmingsplan Waterfront wordt geïntegreerd in het momenteel ter inzage liggende bestemmingsplan Havengebied Breskens.
- In 2018 zal gestart worden met een aantal herzieningen van bestemmingsplannen waaronder kom Sluis.

>>> 3.3 *Een goed woon - zorgklimaat*

Wat willen we bereiken?

- Meer afstemming bij de verbinding tussen wonen en zorg en toenemende zelfredzaamheid van alle betrokkenen (personen, organisaties en instanties)

Stand van zaken:

Gemeente, ZorgSaam, Warmande en andere zorgpartijen in de brede zin van het woord, hebben met elkaar een procesplan "Toekomstig Zorg West Zeeuws Vlaanderen" vastgesteld. Daarmee dient het proces voor een gezamenlijke visie op Zorg en Wonen in de gemeente Sluis te worden gelopen. De Stuurgroep en de werkgroepen zijn druk met de uitvoering van de projectopdrachten. Voor het onderdeel Lange termijnvisie wonen en zorg wordt een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) opgesteld welke als fundament voor de beleidskeuzes moet dienen. Het resultaat dient uiterlijk eind 2017 gereed te zijn en in de huidige raadsperiode te worden vastgesteld.

>>> 3.4 *Versterken van Oostburg*

Wat willen we bereiken?

- Evenwichtige woningmarkt en betere woonomgeving
- Opwaardering van het centrumgebied in Oostburg
- Geen langdurige leegstand van bedrijfspanden

Stand van zaken:

Evenwichtige woningvoorraad:

Het project Burghtkwartier loopt: de aankopen vinden plaats, het ontwerp bestemmingsplan is in concept gereed en het bouwplan is in ontwikkeling. De gemeente heeft 15 woningen aangekocht (situatie september 2017). Voor de aankoop van de andere woningen zijn gesprekken gaande.

Opwaardering centrumgebied:

De herinrichting Centrum Oostburg is in uitvoering. Fase 1 is in 2016 gerealiseerd en Fase 2 is sinds begin juli 2017 gereed. De uitvoering van het parkeerterrein voor de nieuwe supermarkt aan de Langestraat vindt niet eerder plaats dan nadat het bestemmingsplan en omgevingsvergunning onherroepelijk zijn. Voor Fase 3 (Ledelpein) staat de start van de uitvoering medio november 2017 gepland.

Geen langdurige leegstand bedrijfspanden:

Met name in het centrum van Oostburg is de dynamiek van de commerciële ruimten zorgwekkend te noemen. Om die reden worden initiatieven ontwikkeld om te komen tot een aanpak van het vastgoed. Daarbij is het instrument Stedelijke Herverkaveling nadrukkelijk in beeld. Hierover zijn in de eerste helft van 2017 de eerste contacten gelegd met de Vereniging van Vastgoed Eigenaren Eenhoornstad, het Ministerie van BZK en het Kadaster. Primair wordt gewerkt aan een procesplan waarbij het creëren van draagvlak een essentieel onderdeel is.

>>> 3.5 Gebiedsontwikkelingen Cadzand-Bad en havengebied Breskens

Wat willen we bereiken?

- Versterken van de identiteit van Cadzand-Bad en het havengebied van Breskens

Stand van zaken:

Cadzand-Bad

De tijdelijke opwaardering van De Rode Wielingen is uitgevoerd. Fase 1 van het Strandbalkon is in uitvoering. Dit betreft de sloop van de bestaande inrichtingselementen en het aanvullen van de duinen. De uitvoering van Strandbalkon fase 2 is voorzien vanaf januari 2018. Deze plannen worden nu voorbereid. Dit betreft de definitieve inrichting van de duinen ter hoogte van Hotel De Blanke Top, appartementengebouw Badhuis en strandpaviljoen Caricole. De fasering voor de herinrichting wordt de komende periode bepaald.

Havengebied Breskens

In juli is een principe overeenstemming bereikt tussen partijen (gemeente - ontwikkelaars) over de grondoverdracht en de te realiseren ontwikkeling in het havengebied Breskens. Deze principe overeenstemming wordt thans verder uitgewerkt om te resulteren in een voorlopige koopovereenkomst en een overeenkomst omtrent kostenverhaal en verevening, vooruitlopend op de te sluiten anterieure overeenkomst. De koopovereenkomst gemeente - ontwikkelaars zal geheel worden gebaseerd op de te sluiten koopovereenkomst RVB -

gemeente. Over laatstgenoemde overeenkomst vinden op dit moment de laatste gesprekken plaats met het RVB.

Het voorontwerp bestemmingsplan voor het Masterplan ligt sinds 7 september 2017 ter inzage. Vaststelling van het bestemmingsplan is thans voorzien in februari 2018.

Inzake het viscentrum is de gemeente verantwoordelijk voor de verdere uitwerking tot Definitief Ontwerp en voor de inrichting van museum en experience. Momenteel wordt hieraan verder gewerkt in overleg met de ontwikkelaars.

Financiële afwijkingen

Omschrijving	Voordelig	Nadelig
Rente		10.000
Afschrijving	5.000	
Personeelslasten		27.000
Volkshuisvesting	184.000	95.000
Totaal	189.000	132.000
Saldo	57.000	

Toelichting

Rente en afschrijving

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Personeelslasten

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Volkshuisvesting

Er zijn in het kader van volkshuisvesting 2 bijdragen ontvangen:

- decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling van € 89.000, deze wordt toegevoegd aan de reserve demografische ontwikkelingen (zie onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb)
- vereveningsbijdrage voor Boulevard de Wielingen 54 te Cadzand van € 95.000, deze wordt toegevoegd aan de voorziening herstructurering volkshuisvesting.

Programma 4: Sociaal Domein

In een inclusieve samenleving zijn burgers primair verantwoordelijk voor zichzelf en elkaar. Iedereen participeert naar eigen kunnen en mogelijkheden, inwoners ondersteunen elkaar en nemen de verantwoordelijkheid voor het sociale, maatschappelijke leven en de eigen woonomgeving in hun kern. De gemeente ondersteunt indien nodig individuele burgers en hun sociale netwerk in het versterken van hun zelfoplossend vermogen, stelt als regisseur en stimulator duidelijke kaders en biedt sociale en maatschappelijke voorzieningen aan. Deze voorzieningen zijn gericht op het vergroten van de sociale samenhang, leefbaarheid en maatschappelijke deelname. Onderwijs is het fundament voor de ontwikkeling van de jeugd en randvoorwaarde voor participatie in het arbeidsproces.

Inwoners nemen (binnen ieders mogelijkheden) hun (maatschappelijke) verantwoordelijkheid voor hun eigen welbevinden en dat van de (sociale) omgeving. De gemeente is hierbij regisseur. Individuele burgers en groepen inwoners die niet met behulp van hun sociale netwerk oplossingen kunnen vinden voor hun situatie, ondersteunen wij. De activiteiten zijn zo mogelijk ook gericht op toeristen. Onderwijsvoorzieningen voor primair en voortgezet onderwijs worden behouden en bereikbaar, met handhaving van de huidige kwaliteit.

Speerpunten

>>> 4.1 Inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken?

- Samenleving waarin inwoners (naar hun vermogen) meer verantwoordelijkheid nemen en meer zorgen voor elkaar en hun leefomgeving (inclusieve samenleving)
- Ondersteuning en hulpverlening op maat voor mensen die dit nodig hebben
- Voldoende vrijwilligers en mantelzorgers
- Goede samenhang tussen zorg en huisvesting
- Voorzieningen op de best passende schaal en locatie aanbieden

Stand van zaken:

Samenleving waarin inwoners (naar hun vermogen) meer verantwoordelijkheid nemen en meer zorgen voor elkaar en hun leefomgeving (inclusieve samenleving)

Op 8 juni 2017 heeft de manifestatie De Burger aan Zet plaatsgevonden om te kijken hoe inwoners meer verantwoordelijkheid kunnen nemen voor elkaar en voor hun leefomgeving (zie alinea 2.2). De opbrengsten worden o.a. meegenomen in de beleidsnotitie Burgerparticipatie die op dit moment in voorbereiding is en zal worden behandeld in de raad van februari 2018. Ook zijn de opbrengsten interessant voor de vraag op welke manier wij

als gemeente burgerparticipatie en burgerinitiatieven kunnen stimuleren, faciliteren en ondersteunen via ons subsidiebeleid en het sociaal werk. Ook dit beleid wordt op dit moment geëvalueerd en waar nodig herzien. Ook deze komt aan de orde in raad van februari 2018.

Ondersteuning en hulpverlening op maat voor mensen die dit nodig hebben

Om integrale ondersteuning en hulpverlening te (kunnen) bieden voor mensen die dit nodig hebben, hebben we enkele jaren geleden onze dienstverlening op het gebied van de Wmo, de jeugdwet, de participatiewet, schuldhulpverlening, sociaal werk, jeugdgezondheidszorg en ons armoede- en minimabeleid samengebracht onder de naam Porthos Sluis. In alinea 4.2 (integrale dienstverlening sociaal domein) gaan we nader in op de ontwikkelingen m.b.t. Porthos Sluis.

Vorige bestuursrapportage hebben we aangegeven dat we ons in het eerste kwartaal vooral hebben gericht op de kwetsbare doelgroepen. Inmiddels kunnen we de voortgang hiervan (en enkele nieuwe ontwikkelingen) meedelen:

- Uit de armoedemonitor mag de conclusie worden getrokken dat de problematiek beperkt is. In de komende periode zullen we ons daarom met name richten op de schuldhulpverlening.
- De subsidie aan Stichting Leergeld is verstrekt. De subsidie aan de Voedselbank is verhoogd. En de subsidie aan de Kledingbank is in afwachting van de ontvangst van een definitief plan gereserveerd.
- De aanvragen t.b.v. het Jeugdsportfonds zijn goed op gang gekomen. De deelname mag dan ook een succes genoemd worden en in een behoefte voorzien. Er zijn nu al meer uitgaven gedaan dan waar in de schatting over heel 2017 rekening mee was gehouden. Het budget is daardoor nu al overschreden.
- Er zijn in Zeeuws-Vlaanderen ruim 100 taalmaatjes opgeleid. Dit zijn vrijwilligers die mensen met een taalachterstand (laaggeletterden) helpen.
- Bij Dethon is een deel van de werknemers gescreend op laaggeletterdheid. Extra scholing wordt ingezet.

Voldoende vrijwilligers en mantelzorgers

Het vinden van voldoende vrijwilligers en mantelzorgers blijft een probleem. In de 1^e bestuursrapportage hebben we gemeld dat we ons hebben aangesloten bij de methodiek voor buurtbemiddeling die in Terneuzen en Hulst al enkele jaren succesvol is. Voor deze methodiek hebben we ongeveer 10 vrijwilligers nodig. We hebben op dit moment 6 aanmeldingen, waarvan er inmiddels 2 zijn getraind. In de tussentijd vallen vrijwilligers uit Terneuzen in. Het tekort aan vrijwilligers is echter een Zeeuws-Vlaams probleem. We komen op Zeeuws-Vlaams niveau op dit moment 30 vrijwilligers voor deze methodiek tekort. Om dit probleem op te lossen wordt gewerkt aan een (Zeeuws-Vlaams) communicatieplan, waarin ook aandacht zal zijn voor werving van vrijwillige buurtbemiddelaars via de RMDO, stads- en dorpsraden en via Facebook en andere sociale media.

Ten aanzien van mantelzorgondersteuning is een onderzoeksopdracht door het college vastgesteld. Dit onderzoek moet duidelijk maken welke initiatieven reeds bij andere partijen, zoals zorginstellingen, zorgverzekeraars, huisartsen en burgerinitiatieven, plaatsvinden en/of ontwikkeld worden en wat daarnaast de rol van de gemeente moet of kan zijn.

Goede samenhang tussen zorg en huisvesting

Er zijn onderzoeken door Atrivé en HEVO uitgevoerd naar respectievelijk de woningvoorraad (zowel particulier als van de corporatie) en het vastgoed van de zorgaanbieders in de verschillende sectoren (verzorging en verpleging / ouderenzorg, gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg). En naar de verwachte ontwikkeling naar binnen.

Op dit moment wordt door Ecorys een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uitgevoerd naar de (ontwikkeling van de) eenmalige en structurele kosten van vastgoed (investering en instandhouding) en zorgkosten (intra- en extramuraal, van de zorgverzekeraar, het zorgkantoor en de gemeente) in de verschillende scenario's. Op grond hiervan wordt een gezamenlijke visie op wonen en zorg opgesteld. Deze conceptvisie zal voor de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar aan de orde komen in de raad, zodat dit input kan vormen voor een het nieuw op te stellen coalitie-akkoord.

De afgelopen periode hebben onder de titel "Heel West Zeeuws-Vlaanderen bakt" een aantal bijeenkomsten plaatsgevonden om de mening van inwoners op te halen over het thema langer zelfstandig wonen en welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. De resultaten hiervan worden meegenomen in de langetermijnvisie Wonen en Zorg, project integrale toegang tot zorg en de raadsvoorstellen sociaal werk / mantelzorgondersteuning en burgerparticipatie die allen in de raad van februari 2018 worden behandeld. De tussenresultaten zijn in de commissie Samenleving/Middelen van oktober aan de orde geweest.

Tevens is in de commissie Samenleving/Middelen van oktober het plan aanpak Toegankelijkheid gepresenteerd. Dit plan van aanpak richt zich op de fysieke en digitale toegankelijkheid van gebouwen, buitenruimte en informatie van de gemeente Sluis.

>>> 4.2 Afgestemde integrale dienstverlening sociaal domein

Wat willen we bereiken?

- Gemeente is hét loket voor alle overheidsdiensten
- Toegankelijke informatie over het gemeentelijke dienstenaanbod en juiste en passende hulp voor iedere inwoner
- Ondersteuning, begeleiding, preventie en voorlichting binnen de door de rijksoverheid beschikbaar gestelde middelen

Stand van zaken:

Om integrale ondersteuning en hulpverlening te (kunnen) bieden voor mensen die dit nodig hebben, hebben we enkele jaren geleden onze dienstverlening op het gebied van de Wmo, de jeugdwet, de participatiewet, schuldhulpverlening, sociaal werk, jeugdgezondheidszorg en ons armoede- en minimebeleid samengebracht onder de naam Porthos Sluis, met een eigen huisstijl, telefoonnummer en loket. In het kader van de Visie op Dienstverlening wordt op dit moment een verdere fysieke integratie van Porthos Sluis in het KCC voorbereid. Tegelijkertijd wordt op basis van het visiedocument Krachtig Verbonden en de onderliggende Sociaal Economische Uitvoeringsagenda (SEU) gewerkt aan de integratie van de toegang tot de Wmo-zorg, het opbouwwerk, de mantelzorgondersteuning en de

ondersteuning van vrijwilligers in zogenaamde integrale zorgcentra. Hiertoe zijn een aantal projecten gaande:

- Onder de vlag van het programma Toekomstige Zorg West Zeeuws-Vlaanderen is het project Integrale Toegang tot Zorg gestart om de samenwerking tussen gemeente, huisarts en wijkverpleging met betrekking tot de dienstverlening aan ouderen en mensen met beperking te verbeteren. We starten eind 2017 met een pilot in Breskens. De eerste resultaten worden meegenomen in de visie op de Toekomstige Zorg West Zeeuws-Vlaanderen.
- Onder leiding van de gemeente Terneuzen kijken de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten, de Zeeuws-Vlaamse huisartsen en de GGD hoe ze de dienstverlening op het gebied van de Jeugdzorg beter op elkaar kunnen afstemmen.
- In het GGZ-platform informeren GGZ-aanbieders, huisartsen, zorgverzekeraars, patiëntenverenigingen en gemeenten elkaar over elkaars initiatieven in de geestelijke gezondheidszorg en proberen daar samenhang in aan te brengen.

Voor de jeugdzorg en de participatiewet streven we (conform het visiedocument) naar meer regionale samenwerking. Voor de jeugdzorg heeft dit geresulteerd in een gezamenlijke aanpak met betrekking tot het berichtenverkeer, de financiële administratie en het budgetbeheer tussen Hulst en Sluis (en deels ook Terneuzen). Ook voeren we gesprekken om te komen tot eenduidige afspraken over de inrichting en bemensing van de ondersteuningsteams. Ten aanzien van de Participatiewet is een regionaal rapport opgeleverd over de gewenste inrichting van de Dethon, het WSP en de sociale diensten. Besluitvorming hierop heeft nog niet plaatsgehad.

Financieel zien we (evenals vorig jaar) een overschrijding op de jeugdzorg (€ 400.000) en een onderbesteding op de extramurale begeleiding (€ 901.000). Bij de huishoudelijke verzorging dalen (vanwege rijksbeleid) de eigen bijdrage. Hierdoor ontstaat een tekort van € 135.000 ten opzichte van begroting. Hiermee blijven we binnen de rijksmiddelen.

>>> 4.3 Behoud van hoogwaardig en bereikbaar primair en voortgezet onderwijs

Wat willen we bereiken?

- Schaalvergroting onderwijs
- Krachtenbundeling door een (verregaande vorm van) samenwerking tussen Escalda en Scoba
- Vaststellen Scholengebiedsplan waardoor duidelijkheid ontstaat voor de gevolgen van (gemeentelijke) accommodaties alsmede het personele mobiliteitsvraagstuk
- Integrale kindcentra

Stand van zaken:

Er is afgelopen periode gewerkt aan een scholengebiedsplan voor het primair onderwijs c.q. een voorzieningenplan voor kindvoorziening van 0 tot 12 jaar (integrale kindcentra).

Als uitvoering van een onderdeel van dit plan is extra investeringskrediet aangevraagd en toegekend voor het MFC in Schoondijke. In Aardenburg wordt gewerkt aan planvorming voor de beide schoolgebouwen. Ook in IJzendijke zullen de mogelijkheden voor

samenvoeging van beide scholen, kinderopvang en gymnastieklokaal onder één dak worden onderzocht.

Daarnaast is een bestuurlijke taskforce (en onderliggende werkgroepen) aangesteld die als opdracht heeft om een advies te geven voor een toekomstbestendige inrichting van het voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen. Dit advies nadert voltooiing.

>>> 4.4 Goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

- Alle schoolverlaters hebben een 'startkwalificatie'
- Versterken van verbindingen tussen voortgezet en hoger onderwijs in Zeeland en België
- Zo groot mogelijk werkend deel van de beroepsbevolking (personen tussen de 15 en 65 jaar)

Stand van zaken:

RBL

Ten behoeve van de uitvoering van de leerplichtwet, de RMC-wet en de VSV-convenanten zijn een nieuw bedrijfsplan, jaarplan en verantwoordingssystematiek voor het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) vastgesteld, waardoor de sturing en verantwoording ten aanzien van de doelstelling "Alle schoolverlaters hebben een startkwalificatie" moet verbeteren.

Dethon/WSP

Het rapport "Samen werken aan Talent, de uitvoering van de Participatiewet in Zeeuws-Vlaanderen" is opgeleverd. Het proces om te komen tot besluitvorming, met inachtneming van de ontvangen reacties van de adviesorganen, loopt.

Volgens de begroting van Dethon werd in 2017 een tekort van 1 miljoen euro voorzien. Onze bijdrage in dit tekort is/was nog niet verwerkt in onze begroting (omdat onze begroting eerder uitkomt dan de begroting van Dethon).

Uitkeringen

De verwachting is dat er voldoende budget beschikbaar is voor de uitkeringen. In verband met de aantrekkende economie en een verminderde instroom van statushouders neemt het aantal uitkeringsgerechtigden (en dus de uitgaven aan uitkeringen) geleidelijk af.

>>> 4.5 Betaalbaar en toegankelijk (openbaar) vervoer

Wat willen we bereiken?

- Goede bereikbaarheid van alle kernen en voorzieningen
- Behoud fietsvoetveer

Stand van zaken:

De aanbesteding van het Wmo-vervoer c.q. het collectief vraagafhankelijk vervoer is mislukt. De inschrijvingen die het Samenwerkingsverband heeft ontvangen zijn allen "ongeldig" wegens o.a. het ontbreken van bepaalde documenten, dan wel het niet voldoen aan de geschiktheidseisen, het niet voldoen aan de ratio's en/of fouten in de ondertekening van het model K-formulier. Het traject is zorgvuldig en correct doorlopen, maar helaas kan geen van de ingediende aanbiedingen gehonoreerd worden vanwege de (niet herstelbare) fouten van de aanbieders. Dit houdt in dat het oude contract voorlopig doorloopt en dat de opdracht opnieuw aanbesteed dient te worden omdat er niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 2:32 AW.

Er vindt een onderzoek plaats naar de mogelijkheden van een grensoverschrijdende vervoersvoorziening aan de kust.

Financiële afwijkingen

Omschrijving	Voordelig	Nadelig
Rente	98.000	
Afschrijving	67.000	
Personeelslasten		198.000
Volwasseneneducatie	260.000	260.000
Verblijfsgerechtigden	50.000	50.000
Bijzondere bijstand		50.000
Sociale werkvoorzieningen		413.000
Wmo	766.000	
Jeugdzorg		400.000
Gezondheidszorg		39.000
Woonvoorzieningen	200.000	
Overige afwijkingen	12.000	
Totaal	1.453.000	1.410.000
Saldo	43.000	

Toelichting

Rente en afschrijving

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Personeelslasten

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Volwasseneneducatie

Voor de uitvoering van het vastgestelde plan educatie zijn voldoende middelen beschikbaar via de centrumgemeente Goes. De uitgaven zijn geraamd op € 260.000.

Verblijfsgerechtigden

Van het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) wordt een bijdrage van € 50.000 ontvangen voor de huisvestingskosten van statushouders binnen de gemeente Sluis. De kosten zijn evenredig hoog.

Bijzondere bijstand

Om de rentekosten voor onze inwoners met een minimuminkomen te beperken verstrekt de gemeente leningen voor woninginrichting zelf als leenbijstand. Samen met de hogere instroom van de laatste jaren stijgen de uitgaven bijzondere bijstand structureel per saldo met € 50.000. Structureel houden we rekening met een stijging van € 32.000.

Sociale werkvoorzieningen

Binnen het beschikbare rijksbudget voor het sociaal domein (algemene uitkering, zie onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb) zijn de budgetten bij nader inzien niet op de juiste wijze in de begroting verdeeld. Tezamen met de gevolgen van de septembercirculaire dient de bijdrage voor de WSW verhoogd te worden met € 213.000 ten opzichte van de huidige raming.

In lijn met het negatieve rekeningresultaat 2016, wordt de financiële situatie van Dethon steeds zorgelijker. Ook in 2017 wordt er afgestevend op een substantieel tekort. Onze bijdrage in dit tekort wordt momenteel ingeschat op € 200.000.

Wmo

Evenals in voorgaande jaren wordt ook dit jaar een overschot verwacht op de kosten van extramuraal begeleiding. Voor de aangeboden trajecten betreft dit € 351.000, en voor de pgb's € 550.000. Daartegenover staat dat er minder eigen bijdragen binnenkomen. Op basis van de verlaagde eigen bijdrage door het Rijk wordt er € 135.000 minder opbrengst verwacht. Per saldo resteert er een voordeel van € 766.000.

Jeugdzorg

Uit de presentatie analyse jeugdhulp van 12 september 2017 aan de raadscommissie Samenleving / Middelen volgt een verwacht tekort van € 400.000 voor 2017. Over de hele linie is o.b.v. de halfjaarcijfers over 2017 een groei van de kosten zichtbaar. Een deel van deze stijging lijkt te komen door een toename van het aantal gesloten plaatsingen en uithuisplaatsingen. Tijdens genoemde presentatie is aangegeven dat het beschikbare cijfermateriaal mogelijk nog bijstelling krijgt. Met die wetenschap kan deze prognose bij de jaarrekening nog afwijken. Wij hebben mede hierom besloten om de administratie en het berichtenverkeer van de jeugdhulp vanaf 1 januari 2018 zelf ter hand te nemen. Dit besluit is tot stand gekomen na een voorhangprocedure bij de raad.

Gezondheidszorg

De 2e begrotingswijziging 2017 van de GGD Zeeland leidt voor de gemeente Sluis tot een verhoging van de raming van € 19.000. Daarnaast wordt er binnen de septembercirculaire een bedrag vrijgemaakt van € 20.000 voor het project "Gezond in de stad" (GIDS). Dit wordt ingezet voor het Project Jongeren op gezond gewicht (JOGG).

Woonvoorzieningen

Medio september is er ca. € 65.000 uitgegeven aan woningaanpassingen. Op basis van het aantal aanvragen is de verwachting dat er in 2017 in totaal ca. € 154.000 wordt uitgegeven. Daarmee is het gerechtvaardigd om het beschikbare budget voor woningaanpassingen van € 354.000 in 2017 te verlagen met € 200.000.

Programma 5: Bestuur en Veiligheid

Dit programma staat in het teken van de relatie tussen burger en bestuur en van een veilige leefomgeving. Burgers, bedrijven en instellingen hebben kennis van en inzicht in beleid, besluiten en activiteiten van de gemeente en voelen zich daarbij betrokken. De gemeentelijke rol verandert steeds meer van uitvoerder naar regisseur. Burgers hebben meer dan ooit de kans om de maatschappij vorm te geven en de gemeente speelt daarbij, mits passend bij haar visie, een faciliterende rol. Het faciliteren krijgt vorm in samenspraak met onze burgers en kan per situatie verschillen. Goed monitoren of de gewenste resultaten worden bereikt, maakt onderdeel uit van de regisseursrol.

De inwoners wonen en leven in een veilige omgeving. Burgers hebben vertrouwen in het lokale bestuur, zijn tevreden over de gemeentelijke dienstverlening en hebben geen last van onnodige regels. Steeds meer diensten komen digitaal beschikbaar voor burgers en bedrijven.

Speerpunten

>>> 5.1 Vertrouwen in de gemeentelijke overheid

Wat willen we bereiken?

- Iedereen weet wat hij of zij van de gemeente mag verwachten en andersom
- Burgers zijn ambassadeurs van de gemeente en werken graag met de gemeente samen in het belang van hun leefomgeving
- Snel en correct delen van informatie over actuele besluitvorming
- Minder gemeentelijke regeldruk

Stand van zaken:

We werken op basis van de communicatienota 2016-2019 aan het centrale doel om communicatie in het hart van het beleid te brengen. Het accent ligt op professionele communicatie in heldere taal. Hiervoor hebben we op onderdelen aansluiting gezocht binnen het programma Dienstverlening (toptakenwebsite en zaakgericht werken). We werken aan het herschrijven van brieven en starten ook met de webteksten. De inzet van social media wordt steeds breder uitgerold in de organisatie door het instrueren van meer medewerkers.

>>> 5.2 Burgers zijn tevreden over gemeentelijke dienstverlening

Wat willen we bereiken?

- Gemeente treedt als één afzender naar buiten
- Digitale beschikbaarheid van meer gemeentelijke producten
- Efficiëntere, effectievere en minder kwetsbare gemeentelijke dienstverlening

Stand van zaken:

In de raadsvergadering van juli 2017 heeft uw raad besloten tot het voteren van een voorbereidingskrediet voor de eerste fase van de implementatie van het Programma Dienstverlening.

Voor de invoering van het zaakstelsel is het plan van aanpak vastgesteld. Momenteel vindt implementatie van de eerste fase (producten KCC en Burgerzaken) plaats. Het tijdig realiseren van de benodigde koppelingen met het zaakstelsel is wel een randvoorwaarde om de planning te kunnen halen. Aandachtspunt is tevens de benodigde capaciteit voor het omzetten van de brieven naar B1 niveau. Conform het raadsbesluit is de tijdelijke personele inzet voor functioneel beheer geworven.

Het plan van aanpak voor de omvorming van de website tot toptakensite is vastgesteld. De uitvoering van de werkzaamheden verloopt volgens planning. De werving van de tijdelijke menskracht is georganiseerd.

De voorbereiding voor het opstellen van een ontwerp voor de balie-inrichting is gestart. Er is een projectgroep geformeerd en de werkzaamheden verlopen volgens planning.

>>> 5.3 Veilige leefomgeving**Wat willen we bereiken?**

- Samen met burgers en natuurlijke veiligheidspartners (politie, justitie, brandweer, zorgpartners en andere hulpverleningsdiensten) bijdragen aan een veilige leefomgeving
- Voorkomen van calamiteiten, crises en verstoringen
- Inspelen op nieuwe regelgeving over niet gesprongen explosieven
- Adequate invulling maatschappelijke rol gemeente bij de opvang van vluchtelingen

Stand van zaken:

De afgelopen maanden hebben trainingen radicalisering plaatsgevonden. Daarbij zijn medewerkers en ketenpartners getraind in het opvangen en interpreteren van signalen van mogelijke radicalisering. De animo voor het volgen van deze trainingen was groot. Er wordt geïnterpreteerd of het mogelijk is om nog extra trainingen te geven.

Vanuit het Rijk is er, tegelijk met de uitkering uit het gemeentefonds, een start gemaakt met het uitbetalen van de gelden die aangevraagd zijn in het kader van de Rijksbijdrageregeling Bommenregeling. Alle aangevraagde bedragen zijn toegekend.

Er hebben, op het gebied van aanpak ondermijning en georganiseerde criminaliteit, diverse integrale acties plaatsgevonden. Deze acties zijn geïnitieerd door de ketenpartners, gemeente is aangesloten om te controleren op punten die wettelijk onze taak zijn.

De veiligheidsmonitor is van start gegaan. Inwoners in alle kernen worden, willekeurig, benaderd om de enquête over veiligheid in te vullen. De resultaten van de enquêtes worden

aan het eind van het 1e kwartaal 2018 verwacht en zullen dienen als input/indicatoren voor de herziening van het integraal veiligheidsbeleid.

Financiële afwijkingen

Omschrijving	Voordelig	Nadelig
Rente	3.000	
Afschrijving	1.000	
Personeelslasten	21.000	
Bestuur		170.000
Leges burgerzaken	165.000	
Explosievenruiming		4.684.000
St. Maarten		24.000
Overige afwijkingen	7.000	
Totaal	197.000	4.878.000
Saldo		4.681.000

Toelichting

Rente en afschrijving

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Personeelslasten

Voor een toelichting wordt verwezen naar onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb.

Bestuur

De personele kosten voor het college laten per saldo een voordeel zien van € 30.000. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds het bijstellen van de raming voor de wethouders (was gebaseerd op 4 wethouders) en anderzijds de kosten behorende bij het proces om te komen tot een kroonbenoemde burgemeester (inclusief afscheid en installatie).

Er is een prognose gemaakt van de vereiste hoogte van de voorziening wethouderspensioenen. Dit gebeurt vooral op basis van de wettelijke rekenrente en de bijgestelde sterftetabellen. Op basis hiervan moet er naar verwachting € 200.000 toegevoegd worden aan de voorziening.

Leges burgerzaken

Het aantal verkochte producten is dit jaar aanzienlijk hoger dan voorzien. Zowel reguliere aanvragen als voor onze grensgemeentetaak. Wij adviseren om het bedrag aan begrote leges te verhogen met € 250.000 naar € 897.000. Tevens adviseren we om de hieraan gekoppelde inkomensoverdrachten aan het rijk eveneens te verhogen. Dit met € 85.000 naar € 320.000. Per saldo resteert er derhalve een voordeel van € 165.000.

Explosievenruiming

In de septembercirculaire 2017 is een bedrag van € 4.726.000 beschikbaar gekomen voor de uitvoering van de explosievenruiming in Cadzand-Bad. Hiervan wordt een bedrag van € 4.684.000 doorbetaald aan de projectontwikkelaar die de uitvoering op zich neemt. Het restant van € 42.000 wordt toegevoegd aan de reserve explosievenruiming (zie onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb).

St. Maarten

Het college heeft besloten een financiële bijdrage van € 24.000 (€ 1,- per inwoner) te verstrekken voor hulp aan het eiland St. Maarten voor de gevolgen van orkaan Irma. Na de watersnoodramp in 1953 hebben de Nederlandse Antilen, waaronder St. Maarten, hulp aangeboden aan Zeeland. Dekking vindt plaats uit de stelpost onvoorzien (zie onderdeel 6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb).

6: Overzicht algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vpb

De gemeentelijke uitgaven worden gedekt uit verschillende inkomstenbronnen. Deze zijn te splitsen in specifieke en algemene inkomstenbronnen. De specifieke zijn direct te relateren aan de uitgaven van de programma's en zijn dan ook hierbinnen verantwoord. De inkomstenbronnen en uitgaven die niet direct te relateren zijn aan de programma's (algemene uitkering, lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, deelnemingen enzovoorts) zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

Eén van de wijzigingen van de BBV is dat onderdeel van het programmaplan bestaat uit een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van de overhead, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Voor het overzicht van de kosten van de overhead verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering. De overige bedragen treft u aan in onderstaande tabellen/overzicht baten en lasten onder de Financiële positie.

Financiële afwijkingen

<i>Omschrijving</i>	<i>Voordelig</i>	<i>Nadelig</i>
Rente (incl. mutaties reserve)		76.000
Afschrijving (incl. mutatie reserve)		384.000
Dividend	34.000	
Algemene uitkering	5.110.000	
Stelpost verkoop gemeentelijke eigendommen		361.000
Stelpost sociaal economisch uitvoeringsplan	25.000	
Reclamebelasting	23.000	
Onvoorzien	29.000	
Vennootschapsbelasting		20.000
Personeelslasten		98.000
Personeelslasten - mutaties reserves	333.000	
Mutaties reserves		285.000
Overige afwijkingen		58.000
Totaal	5.554.000	1.282.000
Saldo	4.272.000	

Toelichting

Rente en afschrijving

In voorgaande programma's is telkens een financiële afwijking ten aanzien van rente en afschrijving verwerkt. Alle programma's tezamen betreft het de volgende afwijkingen:

<i>Programma</i>	<i>Rente</i>		<i>Afschrijving</i>	
	<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>Nadeel</i>
1	14.000		29.000	
2	118.000		361.000	
3		10.000	5.000	
4	98.000		67.000	
5	3.000		1.000	
6		76.000		324.000
Mutatie reserves	84.000	84.000		60.000
<i>Totaal</i>	<i>317.000</i>	<i>170.000</i>	<i>463.000</i>	<i>384.000</i>
<i>Saldo</i>	<i>147.000</i>		<i>79.000</i>	

Rente

De rente voor aangetrokken langlopende geldleningen kan, gelet op onze liquiditeitspositie, verlaagd worden met € 302.000. Hierbij is er rekening gehouden met het in het 4e kwartaal 2017 aantrekken van een lening van € 7.500.000. Daarnaast ontstaat er ook een voordeel op de rentelasten van kortlopende geldleningen van € 48.000 met name als gevolg van de negatieve rentestand bij het aantrekken van "kort geld". In totaal dus een voordeel van € 350.000. Dit voordeel is toegerekend over de boekwaarden van de investeringen per 1 januari 2017 (conform de jaarrekening 2016). Omdat een substantieel deel van de boekwaarden bestaat uit investeringen in rioleringen en (in mindere mate) afvalstoffen, wordt het voordeel van € 203.000 dat toe te schrijven is aan rioleringen en afvalstoffen verrekend met de respectievelijke voorzieningen. Per saldo betekent dit dat € 147.000 doorwerkt in het begrotingssaldo.

Tevens is onderdeel van deze aanpassing het niet meer toevoegen van de rentecomponent aan de egalisatiereserve kapitaallasten (€ 85.000). Budgettair is dit neutraal, zowel de toevoeging aan de reserve, als de gelijktijdige onttrekking ter dekking van kapitaallasten vervalt.

Afschrijving

Evenals bij de rente zijn de afschrijving herzien voor 2017 op basis van werkelijke en verwachte uitgaven van alle investeringen. Uit deze analyse vloeit voort dat een aantal investeringen nog niet in gebruik zullen zijn voor het eind van dit boekjaar. Ook het feit dat de uitgaven plaatsvinden gedurende het jaar, leidt tot een voordeel op de berekende afschrijving. Uitgangspunt in de begroting is dat het eerste jaar van het in gebruik nemen van een investering, de volledige afschrijving wordt geraamd. Vanwege deze systematiek is er in de begroting een stelpost opgenomen van € 330.000 om hierop te anticiperen. Het verwachte voordeel op afschrijving bedraagt € 409.000 (reeds rekening gehouden met de verrekening bij riolering en afvalstoffen met de voorzieningen en de onttrekking uit de egalisatiereserve kapitaallasten). Er resteert per saldo derhalve een voordeel van € 79.000 ten gunste van het begrotingssaldo.

Belastingen

Ten aanzien van de grip op de juistheid en volledigheid van de belastingopbrengsten vindt afstemming plaats met Sabewa Zeeland. Dit betreft een groeiproces zodat we er inzicht in krijgen en daarmee meer grip.

Om die reden heeft een bijstelling van de belastingopbrengsten nog niet plaats gevonden. In de jaarrekening 2017 zullen de gerealiseerde opbrengsten verantwoord worden en afwijkingen worden toegelicht.

Dividend

De bestemming van het rekeningresultaat 2016 van de Zeeuwse Visveiling levert een uitbetaling van dividend aan de gemeente Sluis op van € 34.000.

Algemene uitkering

Op basis van de septembercirculaire 2017 is er € 5.110.000 bijgeraamd. Het overgrote deel heeft te maken met het doorbetalen van de vergoeding voor de explosievenruiming in Cadzand-Bad (zie programma 5). Ook bij andere programma's worden enkele geormerkte gelden benoemd (waaronder sociaal domein, gezond in de stad). Er resteert hierna € 121.000 vrij besteedbare extra ruimte in 2017.

Stelpost verkoop gemeentelijke eigendommen

Zie voor een toelichting programma 2. De resterende stelpost van € 361.000 wordt volledig gerealiseerd.

Stelpost Sociaal economisch uitvoeringsplan

Van de stelpost voor het sociaal economisch uitvoeringsplan wordt een bedrag van € 25.000 besteed aan het verkeersveiligheidsplan (zie programma 2). Er resteert nog een bedrag van € 71.000.

Reclamebelasting

Zie voor een toelichting programma 1. De extra verwachte reclamebelasting bedraagt € 23.000.

Onvoorzien

Het restant van de post onvoorzien bedraagt € 28.000. Een deel hiervan wordt ingezet voor de financiële bijdrage aan St. Maarten (zie programma 5) van € 24.000. Het overige deel valt vrij.

Vennootschapsbelasting

De verwachting is dat de aangifte voor de vennootschapsbelasting komt te liggen op het niveau van 2016, te weten € 60.000. Dit betekent een bijraming van € 20.000.

Personeelslasten

Net als bij rente en afschrijving is in de voorgaande programma's telkens een bedrag gemeld als afwijking van de personeelslasten:

<i>Programma</i>	<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>
1		28.000
2		3.000
3		27.000
4		198.000
5	21.000	
6		98.000
Mutaties reserves	333.000	
Totaal	354.000	354.000
Saldo	0	0

De personeelslasten zijn in 2017 in totaliteit binnen de beschikbare budgetten gebleven. Binnen programma's zijn er, zoals hiervoor gerapporteerd, mutaties geweest als gevolg van bijvoorbeeld andere prioriteiten, onvoorziene werkzaamheden of actualiteiten. Per saldo levert dit geen voor- of nadeel op.

Mutaties reserves

Er zijn zowel mutaties in de toevoegingen aan de reserves als onttrekkingen aan de reserves. Deze worden hieronder apart in beeld gebracht.

Toevoegingen aan reserves

<i>Reserve</i>	<i>Programma</i>	<i>Voordeel (lagere toevoeging)</i>	<i>Nadeel (hogere toevoeging)</i>
Demografische ontwikkeling	3		89.000
Sociaal domein	6* en 4	125.000*	195.000
Explosievenruiming	5		41.000
Egalisatiereserve kapitaallasten	6	85.000**	
Totaal		210.000	325.000
Saldo			115.000

Onttrekkingen aan reserves

<i>Reserve</i>	<i>Programma</i>	<i>Voordeel (hogere onttrekking)</i>	<i>Nadeel (lagere onttrekking)</i>
Egalisatiereserve kapitaallasten	1 t/m 6		85.000**
Egalisatiereserve kapitaallasten	2		60.000***
Monumenten	3	40.000	
Bestemmingsplannen	3	50.000*	
Bedrijfsvoering	6	158.000*	
Totaal		248.000	145.000
Saldo		103.000	

* reeds toegelicht bij personeelslasten (totaal € 333.000 voordeel)

** reeds toegelicht bij onderdeel rente (totaal: budgettair neutraal)

*** reeds toegelicht bij onderdeel afschrijving (totaal: € 60.000 nadeel)

Het totaal aan mutaties reserves levert een nadeel op van € 12.000. Zonder de mutaties die betrekking hebben op de onderdelen personeelslasten, rente en afschrijving betreft het een nadeel van € 285.000. Dit is als volgt samengesteld:

Reserve	voordeel	Nadeel
Demografische ontwikkeling		89.000
Sociaal domein		195.000
Explosievenruiming		41.000
Monumenten	40.000	
<i>Totaal</i>	<i>40.000</i>	<i>325.000</i>
<i>Saldo</i>		<i>285.000</i>

3. Samenvatting

De 2e bestuursrapportage 2017 levert een voordelig saldo op van € 470.000.

De structurele doorwerking naar 2018 en volgende jaren beperkt zich tot 2 onderdelen:

- Vennootschapsbelasting	€ 20.000
- Minimabeleid	<u>€ 32.000</u>
Totale structurele doorwerking	€ 52.000 (nadelig)